

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Zdrowia

KZD.410.001.05.2020

Jan Latkowski
Fundacja Praesterno
Ul. Czerniakowska 26A lok. 5
00-714 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/001 Wykorzystanie środków dotacji otrzymanych z Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych na realizację zadań w 2019 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 17, F +48 22 444 55 61
kzd@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja „Praesterno” ul. Czerniakowska 26A lok. 5, 00-714 Warszawa (dalej: „Fundacja”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Latkowski, Wiceprezes Zarządu, od dnia 12 marca 2004 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aneta Grunwald-Fitas, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/3/2020 z 15.01.2020 r. 2. Tomasz Stawicki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/4/2020 z 15.01.2020 r. <p>(akta kontroli str. 1-2)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności i gospodarności wykorzystania przez Fundację środków dotacji celowych pozyskanych z budżetu państwa (część 46 – Zdrowie, dział 851 – pozostała działalność, na realizację zadań określonych w art. 88 ust. 4 pkt 1-5 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych ² .
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny powyższych obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none"> – analizy wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji, – analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania dotacji, – szczegółowej kontroli wybranej próby wydatków finansowanych ze środków dotacji celowych, – poprawności sporządzania sprawozdań z realizacji zadań i rozliczenie dotacji. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.</i>

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. z 2019 r., poz. 847 (dalej: ustawa o grach hazardowych).

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, Fundacja, skutecznie realizowała zadania publiczne na podstawie umów o udzielenie dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa z części 46 – Zdrowie w 2019 r. Nierzetelnie wywiązano się natomiast z obowiązku terminowego rozliczenia dotacji i zwrotu niewykorzystanych środków.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Dotacje wydatkowano na zadania publiczne, określone w art. 88 ust. 4 pkt 1-5 ustawy o grach hazardowych, powierzone przez Dyrektora Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (dalej: Biuro) na podstawie umów o udzielenie dotacji, z zachowaniem zasad prawidłowego gospodarowania środkami publicznymi.

Ocenę ogólną obniżają stwierdzone przypadki niezłożenia⁴ do Biura, w przewidzianych terminach, sprawozdań końcowych z całości realizacji zadań określonych w umowach z dnia 2 stycznia 2019 r. nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019, a więc nierozliczenia w terminie otrzymanej dotacji. Ustalono ponadto niedochowanie terminów zwrotów niewykorzystanych kwot dotacji oraz opóźnienia w regulowaniu płatności.

Nierozliczenie w terminie otrzymanej dotacji oraz niedokonanie w terminie zwrotu dotacji w należytej wysokości jest naruszeniem dyscypliny finansów publicznych określonym w art. 9 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁵.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

W 2019 r. Fundacja otrzymała dotacje celowe na podstawie siedmiu umów⁶ na realizację zadań finansowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych:

1. Na podstawie umowy nr 3/HEK/2019 przyznano Fundacji kwotę 34 tys. zł, na dofinansowanie realizacji zadania publicznego⁷ określonego w wykazie zadań konkursowych na lata 2018 - 2019, tj. zadania nr 2 pn. „Realizacja projektów szkoleniowych w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych adresowanych do studentów kierunków mających zastosowanie w obszarze zdrowia publicznego”, realizowanego w ramach Narodowego Programu Zdrowia⁸ 5.2.1 pkt 2 „Realizacja projektów szkoleniowych w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych adresowanych do studentów kierunków mających zastosowanie w obszarze zdrowia publicznego”. Zakres przedmiotowy zadania obejmował:
  - przeprowadzenie konsultacji merytorycznych dla realizatorów programu,

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 14 lutego 2020 r.

⁵ Dz.U. 2019 poz.1440, ze zm.

⁶ Zawartych w dniu 2 stycznia 2019 r. pomiędzy Ministrem Zdrowia reprezentowanym przez Piotra Jabłońskiego – Dyrektora Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (dalej: KBPN) i Fundacją „Praesterno” reprezentowaną przez Jana Latkowskiego – Wiceprezesa Zarządu oraz Tomasza Kowalewicza – Sekretarza Zarządu Fundacji.

⁷ Określonego w art. 88 ust 4 pkt 4 ustawy o grach hazardowych.

⁸ Na lata 2016-2020.

- utrzymanie internetowej platformy rekrutacyjno-informacyjnej programu,
- przeprowadzenie 128 godzin zajęć (wykładów, seminariów i zajęć szkoleniowo-warsztatowych),
- ewaluację programu obejmującą test wiedzy rozwiązywany przez absolwentów szkolenia oraz kwestionariusz opinii na temat szkolenia i samooceny rezultatów.

Zadanie realizowane było, w okresie od 2 stycznia do 31 sierpnia 2019 r. w Warszawie. W umowie, całkowity koszt jego realizacji określono na 36,6 tys. zł, w tym wkład własny Fundacji 2,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 294-345)

Dotacja celowa, przyznana na podstawie umowy nr 3/HEK/2019, została wykorzystana w 99,9%, tj. w wysokości 34 tys. zł⁹.

(akta kontroli str. 9, 1221-1226)

2. Na podstawie umowy nr 25/HE/2019 przyznano Fundacji dotację w wysokości 20 tys. zł. na dofinansowanie realizacji zadania publicznego¹⁰ określonego w wykazie zadań konkursowych na lata 2019 - 2020, tj. zadania nr 3 pn. „Realizacja projektów szkoleniowych w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych adresowanych do studentów kierunków mających zastosowanie w obszarze zdrowia publicznego” realizowanego w ramach Narodowego Programu Zdrowia 5.2.1 pkt 2 „Realizacja projektów szkoleniowych w zakresie problematyki uzależnień behawioralnych adresowanych do studentów kierunków mających zastosowanie w obszarze zdrowia publicznego”.

Zakres przedmiotowy zadania obejmował:

- przeprowadzenie konsultacji merytorycznych dla realizatorów programu,
- utrzymanie internetowej platformy rekrutacyjno-informacyjnej programu,
- przeprowadzenie 64 godzin zajęć (wykładów, zajęć seminaryjno-warsztatowych).

Zadanie realizowane było w Warszawie w okresie od 1 września do 31 grudnia 2019 r. W umowie, całkowity koszt jego realizacji określono na 21,4 tys. zł, w tym wkład własny Fundacji 1,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 459-508)

Dotacja celowa, przyznana na podstawie umowy nr 25/HE/2019 została wykorzystana w 94,7%, tj. w wysokości 18,9 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji celowej, przyznanej na realizację zadania, dokonano w dwóch transzach: z opóźnieniem 2 dni – 788 zł i 16 dni – 272,78 zł.

(akta kontroli str. 9, 188,192-194, 1221-1226)

⁹ Niewykorzystane środki w kwocie 45,07 zł zostały terminowo zwrócone na rachunek bankowy Biura w dniu 1.10.2019 r. Niewykorzystanie dotacji wynikało z powstałych oszczędności.

¹⁰ Określonego w art. 88 ust 4 pkt 4 ustawy o grach hazardowych.

3. Na podstawie umowy nr 38/HB/2019 przyznano Fundacji dotację w wysokości 120 tys. zł na dofinansowanie realizacji zadania publicznego¹¹ określonego w wykazie zadań konkursowych na rok 2019, tj. zadania nr 13 pn. „Opracowanie, wydanie oraz dystrybucja kwartalnika Serwis Informacyjny Uzależnienia obejmującego tematykę uzależnień realizowanego w ramach Narodowego Programu Zdrowia 5.2.2 pkt 1 „Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym m.in. prowadzenie kampanii społecznych, wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych”.

Zakres przedmiotowy zadania obejmował:

- zebranie i przygotowanie zawartości merytorycznej pisma,
- wydanie drukiem i bezpłatny kolportaż, w trybie kwartalnym, czterech numerów pisma Serwis Informacyjny Uzależnienia, w nakładzie 3 tys. egzemplarzy każdego numeru.

Zadanie realizowane było w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w Warszawie. W umowie, całkowity koszt jego realizacji określono na 131,2 tys. zł., w tym wkład własny Fundacji 11,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 509-551)

Dotacja celowa, przyznana na podstawie umowy nr 38/HB/2019, została wykorzystana w 99,7%, tj. w wysokości 119,7 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji celowej dokonano z opóźnieniem w trzech transzach: 2 dni – 70 zł, 16 dni – 268,43 zł, 26 dni – 0,40 zł.

(akta kontroli str. 9, 188, 195-198, 1221-1226)

4. Na podstawie umowy nr 57/HB/2019 zmienionej aneksem nr 1 z dnia 22 lipca 2019 r. modyfikującym składowe preliminarza stanowiącego załącznik nr 3 do umowy w zakresie zmiany terminu realizowanego zadania (poz. M1 do M3 kosztorysu), przyznano Fundacji dotację w wysokości 93 tys. zł. na dofinansowanie realizacji zadania publicznego¹² określonego w wykazie zadań konkursowych na rok 2019, tj. zadania nr 17 pn. „Opracowanie ogólnopolskiego programu edukacyjnego w zakresie e-uzależnień i/lub hazardu adresowanego do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców, który będzie wdrożony we wszystkich szkołach w Polsce” realizowanego w ramach Narodowego Programu Zdrowia 5.2.1 pkt 1 „Realizacja działań służących podniesieniu poziomu wiedzy społeczeństwa i zwiększeniu świadomości ryzyka związanego z uzależnieniami behawioralnymi, kształtowanie postaw prozdrowotnych, wzmacnianie czynników chroniących i ograniczanie czynników ryzyka”.

Zakres przedmiotowy zadania obejmował:

- przeprowadzenie 10 godzinnego programu dla uczniów 42 klas,
- przeprowadzenie 3 godzinnego programu dla 14 grup rodziców,
- ewaluację programu obejmującą badania ankietowe uczniów i rodziców oraz przygotowanie raportu.

Zadanie realizowane było w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w miastach lokalizacji ośrodków Fundacji, tj: w Bielsku Białej, Bydgoszczy, Gdańsku, Krakowie, Lublinie, Puławach, Wrocławiu oraz w Warszawie.

¹¹ Określonego w art. 88 ust 4 pkt 1 ustawy o grach hazardowych.

¹² Określonego w art. 88 ust 4 pkt 2 ustawy o grach hazardowych.

W umowie, całkowity koszt jego realizacji określono na 100,8 tys. zł, w tym wkład własny Fundacji 7,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 573-636)

Dotacja celowa, przyznana na podstawie umowy nr 57/HB/2019 została wykorzystana w 90,0%, tj. w wysokości 83,7 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji celowej dokonano z opóźnieniem czterema transzami: 2 dni – 580 zł, 16 dni – 2.800,76 zł, 21 dni – 5.882,35 zł, 26 dni – 0,20 zł.

(akta kontroli str. 9, 188, 199-202, 1221-1226)

5. Na podstawie umowy nr 224/BO/H6/2019 zmienionej aneksem nr 1 z dnia 25 października 2019 r. modyfikującym: termin zakończenia zadania publicznego na dzień 31 grudnia 2019 r., termin złożenia sprawozdania z całości realizacji zadania na dzień 30 stycznia 2020 r., składowe preliminarza stanowiącego załącznik nr 3 do umowy, ponownie zmienionej aneksem nr 2 z dnia 6 listopada 2019 r. modyfikującym składowe załącznika nr 2 do umowy, przyznano Fundacji dotację w wysokości 69.764 zł na dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Projekt wsparcia przeciwdziałania narkomanii w Gruzji” realizowanego w ramach zadań Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii określonych w Narodowym Programie Zdrowia¹³ H6/4 2.6. pkt 6 „Opracowanie i wdrażanie projektów wsparcia z zakresu ograniczenia popytu i podaży narkotyków w krajach trzecich (nie należących do U.E)”. Zadanie publiczne realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia, cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi w dziale VI pkt 2 Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zakres przedmiotowy zadania obejmował:

- opracowanie i implementację programu profilaktyki uniwersalnej dla młodzieży 13-15 lat oraz modułu warsztatów wychowawczych dla rodziców,
- przeprowadzenie 10 godzinowego programu profilaktycznego w 10 klasach dla około 300 uczniów ze szkół w Gruzji,
- przeprowadzenie 3 godzinnych warsztatów umiejętności wychowawczych dla ok. 50 rodziców uczniów biorących udział w programie,
- opracowanie w ramach projektu pakietu materiałów,
- zwiększenie zainteresowania ze strony instytucji centralnych, samorządowych i oświatowych działaniami z zakresu profilaktyki.

Zadanie realizowane było w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w Warszawie i Tbilisi. W umowie, całkowity koszt jego realizacji określono na 69,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 672-765)

Dotacja celowa, przyznana na podstawie umowy nr 224/BO/H6/2019, została wykorzystana w 99,5%, tj. w wysokości 69,4 tys. zł.

---

¹³ Na lata 2016-2020.

Zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji celowej dokonano z opóźnieniem dwoma transzami: 2 dni – 6,80 zł, 16 dni – 348,25 zł.

(akta kontroli str. 9,188, 206-208, 1221-1226)

6. Na podstawie umowy nr 194/BO/H6/2019 przyznano Fundacji dotację w wysokości 26,7 tys. zł. na dofinansowanie realizacji zadania publicznego pn. „Wspieranie realizacji programu wczesnej interwencji FreD goes net” realizowanego w ramach zadań Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 - 2020 nr 2.3.2. pkt 2 „Poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny”. Zadanie publiczne realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia, cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi w dziale VI pkt 2 Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zakres przedmiotowy zadania obejmował:

- podniesienie wiedzy uczestników szkoleń na temat używania substancji psychoaktywnych, zachęcanie do dokonania oceny ryzyka używania substancji psychoaktywnych oraz w efekcie do zmiany postaw,
- program przeznaczony dla 200 uczestników,
- nawiązanie współpracy międzyinstytucjonalnej na poziomie lokalnym.

Zadanie realizowane było w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w Gminie Wiejskiej i Miejskiej Pruszcz Gdański oraz okolicznych gminach. W umowie, całkowity koszt jego realizacji określono na 29,7 tys. zł, w tym wkład własny Fundacji 3,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 931-973)

Dotacja celowa, przyznana na podstawie umowy nr 194/BO/H9/2019 została wykorzystana w 97,5%, tj. w wysokości 26 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanej dotacji celowej, w kwocie 655,01 zł dokonano z opóźnieniem 21 dni.

(akta kontroli str. 9, 188, 203, 1221-1226)

7. Na podstawie umowy nr 223/BO/H4/2019, zmienionej aneksem nr 1 z dnia 14 listopada 2019 r. modyfikującym; składowe preliminarza stanowiącego załącznik nr 2 do umowy, Fundacji przyznano dotację w wysokości 394,2 tys. zł na dofinansowanie realizacji zadania publicznego¹⁴ pn. „Szkolenia dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego na temat strategii rozwiązywania problemów uzależnienia od substancji

¹⁴ Zadanie realizowane wspólnie przez Fundację „Praesterno” oraz Fundację Pozytywnej Profilaktyki z siedzibą we Wrocławiu ul. Legnicka 65 reprezentowaną przez Sławomira Pietrzaka – Prezesa Zarządu.

psychoaktywnych” realizowanego w ramach zadań Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020, nr 2.2. pkt 4 „Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych, kierowany w szczególności do przedstawicieli organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego”. Zadanie publiczne realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia, cel operacyjny nr 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi w dziale VI pkt 2 Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zakres przedmiotowy zadania obejmował:

- przeprowadzenie szkolenia dla 40 trenerów prowadzących oraz 150 przedstawicieli Jednostek Samorządu Terytorialnego uczestniczących bądź przygotowujących się do uczestnictwa w tworzeniu lokalnych strategii rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych,
- opracowanie materiałów w tym: „Podręcznika trenera JST” oraz podręcznika przeznaczonego dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego „Tworzenie gminnych i wojewódzkich programów przeciwdziałania narkomanii”.

Zadanie realizowane w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w Warszawie i Wrocławiu. W umowie, całkowity koszt jego realizacji określono na 432,7 tys. zł, w tym wkład własny obu Fundacji biorących udział w projekcie określono na 38,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 795-879)

Dotacja celowa, przyznana na podstawie umowy nr 223/BO/H4/2019 została wykorzystana w 78,8%, tj. w wysokości 310,8 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji celowej dokonano dwoma transzami z opóźnieniem: 2 dni – 15 tys. zł, 16 dni – 68.433,52 zł.

(akta kontroli str. 9, 188, 204-205, 1221-1226)

Przyznane dotacje celowe w łącznej kwocie 757.648 tys. zł stanowiły 31,66% przychodów Fundacji ogółem w 2019 r., które wg. stanu na dzień 13 lutego 2020 r. wyniosły 2.393 tys. zł.

(akta kontroli str. 8, 1220)

Wnioski o udzielenie dotacji złożone były w terminie oraz zawierały wszystkie wymagane elementy określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 31 października 2017 roku w sprawie uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych¹⁵.

(akta kontroli str.309-339, 473-502, 524-547, 587-625, 689-741, 813-863, 946-969)

Ponadto, w 2019 r., Fundacja złożyła do Dyrektora Biura trzy wnioski¹⁶ w ramach konkursów z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, które nie

¹⁵ Dz. U. z 2017 r., poz.2029.

¹⁶ Wniosek z 29.03.2019 r. pn. „Stadium Profilaktyki Problemów Czynnościowych (SPPC)” realizowany w ramach zadania nr 5.2.1 pkt 1 Narodowego Programu Zdrowia: Realizacja szkoleń w zakresie uzależnień behawioralnych ze szczególnym

zostały zaakceptowane do realizacji. W przypadku jednego wniosku¹⁷ Fundacja złożyła odwołanie od decyzji komisji rozpatrującej wnioski o udzielającej dotacji z FRPH, które zostało rozpatrzone negatywnie, gdyż Fundacja nie uzyskała minimalnej liczby punktów w zakresie oceny jakości programu merytorycznego. Zastrzeżenia budziły także koszty szkoleń w stosunku do liczebności grupy i oczekiwanych korzyści.

(akta kontroli str. 987-1205)

Stosownie do wymogów określonych w art. 150 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁸, umowy o dofinansowanie realizacji zadań ze środków Funduszu określały szczegółowy opis zadania, termin realizacji, kwotę dofinansowania, termin i sposób przekazywania środków, sposób rozliczenia się z otrzymanej dotacji oraz tryb kontroli wykonania zadania.

(akta kontroli str. 294-345, 459-551, 573-636, 672-765, 795-879, 931-973)

Fundacja, zgodnie z wymogami określonymi w art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonanych z tych środków. W zakładowym planie kont wyodrębnione zostało konto księgowo 702 - Inne przychody działalności statutowej oraz dotacje i subwencje. W celu realizacji zadań finansowanych ze środków dotacji, Fundacja utworzyła odrębny rachunek bankowy. Z rachunku głównego środki przekazywane były na rachunek pomocniczy, z którego realizowano płatności wynikające z umowy.

(akta kontroli str. 21-57, 210-224)

Niższe niż przewidywano wykorzystanie dotacji wynikało z niższych niż zakładano kosztów oraz realizacji zadań w mniejszym zakresie niż określony w umowach .

(akta kontroli str. 9, 1221-1226)

Szczegółowym badaniem wydatków finansowanych z dotacji objęto umowy, rachunki i faktury dotyczące realizacji zadań wynikających z umów nr: 38/HB/2019 i 223/BO/H4/2019. Po sprawdzeniu 61 dokumentów księgowych na kwotę 256,7 tys. zł, tj. 39% wydatkowanej kwoty dotacji w roku 2019, stwierdzono, że wydatki zostały dokonane w wysokości kwot określonych w umowach, gospodarnie i celowo. Badana próba dotyczyła wydatków wyłączonych ze stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁹.

(akta kontroli str. 128-186)

---

uwzględnieniem metod o udokumentowanej skuteczności w profilaktyce i leczeniu uzależnień. Zadanie publiczne realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia zadanie nr 2 Przeprowadzenie projektów szkoleniowych dotyczących wykorzystania skutecznych metod profilaktyki w odniesieniu do uzależnień behawioralnych, adresowanych do realizatorów programów profilaktycznych. Termin realizacji projektu 1.07.2019 r. – 31.12.2019 r.; wniosek z dnia 29.03.2019 r. pn. „Pomocna szkoła. Profilaktyka uzależnień behawioralnych” realizowany w ramach zadania nr 5.2.1 pkt 3 Narodowego Programu Zdrowia: Szkolenie przedstawicieli zawodów mających kontakt z osobami uzależnionymi lub zagrożonymi uzależnieniami behawioralnymi (m.in. osoby pracujące z dziećmi i młodzieżą, operatorzy gier losowych, pracownicy socjalni, itp.). Zadanie publiczne realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia zadanie nr 5 Opracowanie modułu szkoleniowego obejmującego wiedzę z zakresu uzależnień behawioralnych zagrażających dzieciom i młodzieży oraz przeprowadzenie szkolenia adresowanego do pracowników oświaty (nauczycieli, psychologów, pedagogów szkolnych). Termin realizacji projektu: 1.07.2019 r. – 31.12.2020 r.; wniosek z 4.10.2019 r. pn.: „Monografia „Terapia schematów w leczeniu uzależnień behawioralnych”” realizowany w ramach zadania nr 5.2.1 pkt 4 Narodowego Programu Zdrowia: Prowadzenie innych działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości programów profilaktycznych i terapeutycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, w tym m.in. wydanie publikacji, seminariów, przeprowadzenie konferencji. Zadanie publiczne realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia zadanie nr 7 Wydanie publikacji dotyczących problematyki uzależnień behawioralnych adresowanych do realizatorów programów profilaktycznych, terapeutów uzależnień, lekarzy. Termin realizacji projektu: 2.01.2020 – 31.08.2021 r.

¹⁷ Dotyczącego projektu pn. „Stadium Profilaktyki Problemów Czynnościowych (SPPC)”.

¹⁸ Dz.U. z 2019 r., poz. 869, ze zm.

¹⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.

Poziom współfinansowania zadań publicznych przez Fundację był zgodny z postanowieniami umów i kryteriami konkursów, w wyniku których przyznano dotacje. W 2019 r. Fundacja nie finansowała ze środków dotacji odsetek lub kar umownych będących efektem nieterminowych płatności bądź niewywiązywania się z realizowanych zadań.

(akta kontroli str. 59)

Obowiązki sprawozdawcze w zakresie realizacji umowy nr: 3/HEK/2019, 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019, zostały określone w §10 każdej umowy o udzielenie dotacji. Fundacja sporządziła i terminowo przedłożyła do Biura sprawozdania częściowe z umów nr: 3/HEK/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019²⁰, w tym rozliczenia merytoryczne i finansowe.

(akta kontroli str. 347-376)

W wyniku analizy złożonych sprawozdań częściowych za I półrocze 2019 r. z realizacji zadań objętych umową o dotację nr 38/HB/2019 oraz nr 57/HB/2019, Biuro stwierdziło niezachowanie procentowego udziału dotacji w całkowitych kosztach zadania publicznego, z czego odnośnie umowy nr:

-38/HB/2019 stwierdzono wydatkowanie 26 tys. zł, co stanowiło 37,15% otrzymanej dotacji w wysokości 70 tys. zł,

-57/HB/2019 stwierdzono wydatkowanie 14 tys. zł, co stanowiło 32,98 % otrzymanej dotacji w wysokości 42 tys. zł.

wstrzymując tym samym dalsze finansowanie projektów do momentu wydatkowania już otrzymanych przez Fundację środków.

Do złożonego przez Fundację sprawozdania częściowego z realizacji zadania publicznego do umowy nr 194/BO/H9/2019, Biuro wniosło uwagę dotyczącą konieczności umieszczenia w tabeli opisu wykonania zadania, opisu poszczególnych działań oraz uzupełnienie informacji o okres dotyczący terminu realizacji warsztatów. Odnośnie sprawozdania częściowego z realizacji zadania publicznego objętego umową nr 223/BO/H4/2019 Biuro wskazało na konieczność umieszczenia w rubryce sprawozdania odpowiednich oznaczeń działań, zgodnie z kosztorysem umowy i opisem wykonania zadania (dotyczy rodzaju kosztów - 17M, 18M...1A,2A...). Do sprawozdania częściowego z realizacji zadania publicznego do umowy nr 224/BO/H6/2019, Biuro wskazało niezgodne z planem wydatki dotyczące materiałów konferencyjnych oraz druku podręcznika, ze wskazaniem zmniejszenia kwoty wydatków do poziomu przyjętego w planie finansowym.

(dowód: akta kontroli str. 68-90)

Sprawozdanie końcowe z realizacji zadania publicznego do umowy nr 3/HEK/2019, w tym rozliczenie merytoryczne i finansowe z całości realizacji zadania, zostało terminowo przekazane do Biura w dniu 30 września 2019 r. Biuro zwróciło się do Fundacji o złożenie dodatkowych wyjaśnień do sprawozdania finansowego, a po ich uzyskaniu wezwało do zwrotu kwoty 161,25 zł, w związku z niezachowaniem procentowego udziału dotacji w całkowitych kosztach zadania publicznego²¹. Fundacja przeprowadziła ewaluację zadania „Profilaktyka i terapia uzależnień behawioralnych. Edycja XIII I XIV”²². Ewaluację przeprowadzono przy pomocy testów wiedzy rozwiązywanych przez absolwentów szkolenia oraz kwestionariuszy

²⁰ Postanowienia mowy nr 25/HE/2019 nie określały obowiązku złożenia sprawozdania częściowego.

²¹ Wyniósł 93,4%, a zgodnie z § 4 ust. 1 umowy procentowy udział dotacji w całkowitych kosztach zadania publicznego wynosi nie więcej niż 92,96%.

²² Zadanie miało charakter dwuletni. Raport końcowy z realizacji obejmuje dane uczestników edycji XIII (umowa nr 322/HE/2018) i edycji XIV (umowa 3/HEK/2019).

opinii na temat szkolenia i samooceny rezultatów. Cele programu zostały osiągnięte, a wyniki ewaluacji przedstawiono w raporcie: „Profilaktyka i terapia uzależnień behawioralnych. Program szkoleniowy dla studentów uczelni wyższych i wydziałów kształcących do pomocy pracy z ludźmi. Raport ewaluacyjny edycji XIII i XIV programu”.

(dowód: akta kontroli str. 67-90, 377-458, 553-572, 638-671, 767-783, 784-794, 881-911, 975-986)

Fundacja dwukrotnie (w dniach 22 stycznia 2020 r. oraz 10 lutego 2020 r.) wystąpiła do Biura z prośbą o prolongatę terminu złożenia sprawozdań końcowych z umów nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019. W dniu 14 lutego 2020 r. Biuro zaakceptowało prośbę w odniesieniu do umów nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 14 lutego 2020 r., sprawozdania końcowe z realizacji zadań wynikających z umów nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019, nie zostały złożone do Biura, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 1230-1234)

W wyniku poniesionych wydatków ze środków pochodzących z otrzymanych dotacji z budżetu państwa: wydrukowano i rozdystrybuowano 12 tys. egzemplarzy kwartalnika „Serwis Informacyjny Uzależnienia”. W 2019 roku przeprowadzono czterodniowe szkolenia dla ośmiu grup uczestników rekomendowanych przez Jednostki Samorządu Terytorialnego z terenu kraju, uczestniczących bądź przygotowujących się do uczestnictwa w tworzeniu lokalnych (gminnych i wojewódzkich) strategii rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. W szkoleniach, trwających 24 godziny, udział wzięło łącznie 114 uczestników. Szkolenia przeprowadzono w:

- Konstancinie-Jeziorna - cztery grupy, realizowane przez Fundację Praesterno;
  - Wrocławiu – cztery grupy, realizowane przez Fundację Pozytywnej Profilaktyki.
- Łącznie przeprowadzono 360 godzin szkoleń.

Fundacja prowadziła również działania w zakresie informacyjnym i promocyjnym poprzez bieżące aktualizowanie strony internetowej programu www.skutecznySamorząd.org.pl.

Ewaluacja procesu polegała na przygotowaniu narzędzi badawczych, takich jak ankieta oceny poszczególnych modułów, test wiedzy, ankieta ewaluacyjna. Ocenie podlegały zebrane opinie uczestników i trenerów szkoleń.

Uczestnicy szkoleń zobowiązani byli do przygotowania pracy dyplomowej, tj. projektu Gminnego (Wojewódzkiego) Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Certyfikat uzyskało 82 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego biorących udział w szkoleniu, z czego w edycji 2019 – 74 absolwentów. Zaś zaświadczenia o udziale w projekcie 51 osób, w tym w edycji 2019 – 42 osoby.

(dowód: akta kontroli str. 881-910, 287-288, 1206-1219)

W roku 2019 w Fundacji nie były prowadzone przez Ministra Zdrowia oraz Biuro kontrole wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa²³.

(dowód: akta kontroli str. 1230-1234)

²³ Zgodnie z art. 175 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie dokonano w terminie zwrotu części dotacji celowych, na łączną kwotę 95,1 tys. zł, przyznanych na realizację zadań wynikających z umów dotacyjnych nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019, pomimo takiego obowiązku wynikającego z zawartych umów. Zgodnie z § 11 ust. 1 lit a. każdej umowy kwotę dotacji niewykorzystaną w terminie Fundacja była zobowiązana zwrócić do dnia 15 stycznia 2020 r. Tymczasem ustalono, że zwrot niewykorzystanych kwot dotacji w przypadku umowy nr: 25/HE/2019 kwoty: 788,00 zł, i 272,78 zł, nastąpił odpowiednio: 17.01.2020 r. i 31.01.2020 r., umowy nr: 38/HB/2019 kwoty: 70,00 zł, 268,43 zł, i 0,40 zł, nastąpił odpowiednio: 17.01.2020 r., 31.01.2020 r. i 10.02.2020 r., umowy nr: 57/HB/2019 kwoty: 580,00 zł, 2 800,76 zł, 5 882,35 zł i 0,20 zł nastąpił odpowiednio: 17.01.2020 r., 31.01.2020 r., 05.02.2020 r. i 10.02.2020 r., umowy nr: 194/BO/H9/2019 kwoty 655,01 zł, nastąpił 05.02.2020 r., umowy nr: 223/BO/H4/2019 kwoty: 15 000,00 zł, 68 433,52 zł, nastąpił odpowiednio: 17.01.2020 r. i 31.01.2020 r., umowy nr: 224/BO/H4/2019 kwoty 6,80 zł, i 348,25 zł, nastąpił odpowiednio: 17.01.2020 r. i 31.01.2020 r. Fundacja dokonała zwrotów wraz z należnymi odsetkami za zwłokę (w wysokości 286,15 zł).

Główna księgowa wyjaśniła, że przyczyną nieterminowych zwrotów niewykorzystanych kwot dotacji było przeoczenie.

(akta kontroli str. 188-209, 225-227)

2. Stwierdzono 11 przypadków nieterminowych płatności, w tym: jedną fakturę VAT²⁴ wystawioną na zakwaterowanie dla realizatorów i uczestników szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego²⁵, opłaconą jeden dzień po terminie wymagalnym, jedną fakturę VAT²⁶ wystawioną za druk drugiego numeru kwartalnika „Serwis Informacyjny Uzależnienia”²⁷, opłaconą 62 dni po terminie wymagalnym oraz dziewięć rachunków²⁸ wystawionych za napisanie artykułów do kwartalnika „Serwis Informacyjny Uzależnienia” i przeniesienie praw autorskich, opłaconych od trzech do 58 dni po terminie wymagalnym.

Wiceprezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że opóźnienie w płatnościach za usługi drukarskie nastąpiło na skutek opóźnienia w przekazaniu przez koordynatora projektu faktury do księgowości, a za usługi hotelarskie w wyniku błędnego wyliczenia terminu płatności. W zakresie nieterminowych płatności rachunków za napisanie artykułów Wiceprezes Zarządu wyjaśnił, że wynikały one z błędnej interpretacji umów. Opóźnienia w płatnościach nie skutkowały naliczeniem odsetek za zwłokę.

²⁴ Faktura VAT nr 00055/2019 z dnia 28.03.2019 r., termin płatności 14.04.2019 r., data dokonania płatności 05.05.2019 r.

²⁵ Usługi świadczone przez Dom Konferencyjny SAC.

²⁶ Faktura VAT nr FA/99/07/2019 z dnia 31.07.2019 r., termin płatności 14.08.2019 r., data dokonania płatności 15.10.2019 r.

²⁷ Usługi świadczone przez drukarnię Ergo BTL Sp. z o.o. S.K.

²⁸ Rachunek nr AU/2019/SIU/06 z dnia 25.04.2019 r., termin płatności 09.05.2019 r., data dokonania płatności 28.05.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/08 z dnia 25.04.2019 r., termin płatności 09.05.2019 r., data dokonania płatności 14.05.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/13 z dnia 1.07.2019 r., termin płatności 15.07.2019 r., data dokonania płatności 30.07.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/14 z dnia 1.07.2019 r., termin płatności 15.07.2019 r., data dokonania płatności 23.08.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/17 z dnia 1.07.2019 r., termin płatności 15.07.2019 r., data dokonania płatności 02.09.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/18 z dnia 1.07.2019 r., termin płatności 15.07.2019 r., data dokonania płatności 11.09.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/21 z dnia 1.07.2019 r., termin płatności 15.07.2019 r., data dokonania płatności 23.08.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/24 z dnia 18.11.2019 r., termin płatności 2.12.2019 r., data dokonania płatności 13.12.2019 r., rachunek nr AU/2019/SIU/28 z dnia 18.11.2019 r., termin płatności 2.12.2019 r., data dokonania płatności 05.12.2019 r.

(akta kontroli str. 98-99, 155-186)

3. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 14 lutego 2020 r., nie przekazano do Biura sprawozdań końcowych z całości realizacji zadań określonych w umowach dotacyjnych nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019 oraz 224/BO/H6/2019. Stanowiło to naruszenie § 10 ust. 2 lit. a każdej umowy, zgodnie z którym Fundacja jest zobowiązana do złożenia do Biura sprawozdania końcowego z realizacji zadania do 30 stycznia 2020 r. Fundacja dwukrotnie (w dniach 22.01.2020 r. oraz 10.02.2020 r.) wystąpiła do Biura z prośbą o prolongatę terminu złożenia sprawozdań końcowych z umów nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019. W dniu 14.02.2020 r. Biuro zaakceptowało prośbę w odniesieniu do umów nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019, prolongując termin ich złożenia do dnia 17.02.2020 r.

Wiceprezes Zarządu Fundacji wyjaśnił, że przyczyną niezłożenia sprawozdań w terminie była absencja chorobowa członka Zarządu Fundacji, koordynatora realizacji części zadań objętych umowami dotacyjnymi oraz trwająca kontrola NIK, która zakłóciła tok prac nad opracowaniem sprawozdań końcowych.

(akta kontroli str.1227-1234)

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Terminowe dokonywanie zwrotu niewykorzystanych kwot dotacji otrzymanych ze środków finansowanych ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych na realizację zadań publicznych.
2. Terminowe regulowanie płatności kontrahentom zewnętrznym za usługi zlecane i opłacone ze środków dotacji.
3. Niezwłoczne złożenie do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii sprawozdań końcowych z realizacji zadań publicznych określonych w umowach nr: 194/BO/H9/2019, 223/BO/H4/2019, 224/BO/H6/2019, a także złożenie sprawozdań końcowych z realizacji zadań publicznych określonych w umowach nr: 25/HE/2019, 38/HB/2019, 57/HB/2019 do dnia 17 lutego 2020 r.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Poniższy zapis stosowany w przypadku sformułowania uwag i wniosków pokontrolnych w wystąpieniu

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 26 lutego 2020 r.

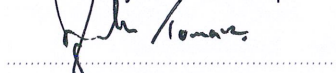
Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia
Dyrektor
Piotr Wasilewski

.....
Podpis

Kontroler:

Tomasz Stawicki
Starszy inspektor k.p.

.....
Podpis